

KAPATOKS 2017

Akılcı ilaç Kullanımı

Doc. Dr. Emine Emektar

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

Kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre;
uygun ilacı,
uygun süre ve dozda,
kendilerine ve topluma en düşük maliyetle
sağlayabilmeleri olarak tanımlanmaktadır.

(Dünya Sağlık Örgütü)

NEDEN AİK ?

Tüm dünyada yanlış, gereksiz, etkisiz ve yüksek maliyetli ilaç kullanımı çeşitli boyutlarda sorunlara neden olmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün tahminlerine göre, ilaçların % 50'sinden fazlası uygun olmayan şekilde reçetelenmekte, temin edilmekte veya satılmaktadır.

SORUMLULUK SAHİBİ TARAFLAR

Hekim

Eczacı

Hemşire

Diğer sağlık personeli

Halk

İlaç sektörü

Düzenleyici Otorite

Diğer (Medya vb.)

DSÖ TARAFINDAN AKILCI İLAÇ KULLANIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN ÖNERİLEN 12 TEMEL FAALİYET* -1

1. İlaç kullanım politikalarını koordine edecek ve bunların etkilerini izleyecek kurum
2. Eğitim, denetim ve karar alma süreçlerinin desteklenmesine yönelik Klinik Tanı ve Tedavi Rehberlerinden yararlanma **2003 SB Tanı ve tedavi Rehberi !!**
3. İlk seçenek tedavileri esas alan temel ilaçlar listesi oluşturma
4. Bölgelerde ve hastanelerde ilaç ve tedavi kurulları kurma
5. Mezuniyet öncesi müfredat programında probleme dayalı farmakoterapi eğitimi vermeyi sağlama
6. Bir gereklilik olarak hizmet içi sürekli tıp eğitimleri düzenlenmesi

**WHO Policy Perspectives on Medicines; September 2002*

DSÖ TARAFINDAN AKILCI İLAÇ KULLANIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN ÖNERİLEN 12 TEMEL FAALİYET* -2

7. Kurumsal çerçevede izleme, değerlendirme ve geri bildirim sistemlerinin geliştirilmesi
8. İlaçlar konusunda bağımsız (tarafsız bilgi) bilgi kaynaklarını kullanma
9. Kamuoyunun ilaçlar hakkında eğitilmesi (AİK Kampanya)
10. Etik olmayan mali girişimlerden sakınılması (Örn:Hastaların ilaçların tümünü bedava alması gibi)
11. Uygun ve zorunlu düzenlemeleri hayata geçirme (Örn:İlaç geri ödemesi ve tanıtımına ilişkin kuralların oluşturulması)
12. İlaçların ve personellerin mevcudiyetini güvence altına almaya yönelik yeterli devlet harcamalarının sağlanması

**WHO Policy Perspectives on Medicines; September 2002*

ÜLKEMİZDE AİK TARİHÇESİ ve YAPILANMASI

1995 Türkiye’de AİK çalışmaları

2003 Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü AİK Faaliyetleri

2010 AİK Şube Md.

2014 81 ilde AİK İl Koordinatörlüğü

***AKILCI İLAÇ KULLANIMI ULUSAL EYLEM
PLANI 2014-2017***

AMAÇ:

Akılcı ilaç kullanımını destekleyecek faaliyetlerin yürütülmesi ve farkındalık için koordinasyonla işbirliğini sağlamak.

AİK ULUSAL EYLEM PLANINDA ÖNCELİKLİ FAALİYET ALANLARI

Antibiyotikler

Solunum Sistemi İlaçları

Psikiyatri İlaçları

Geriatriye Kullanılan İlaçlar

DSÖ TARAFINDAN AKILCI İLAÇ KULLANIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN ÖNERİLEN 12 TEMEL FAALİYET* -2

7. Kurumsal çerçevede izleme, değerlendirme ve geri bildirim sistemlerinin geliştirilmesi
8. İlaçlar konusunda bağımsız (tarafsız bilgi) bilgi kaynaklarını kullanma
9. Kamuoyunun ilaçlar hakkında eğitilmesi (AİK Kampanya)
10. Etik olmayan mali girişimlerden sakınılması (Örn:Hastaların ilaçların tümünü bedava alması gibi)
11. Uygun ve zorunlu düzenlemeleri hayata geçirme (Örn:İlaç geri ödemesi ve tanıtımına ilişkin kuralların oluşturulması)
12. İlaçların ve personellerin mevcudiyetini güvence altına almaya yönelik yeterli devlet harcamalarının sağlanması

**WHO Policy Perspectives on Medicines; September 2002*

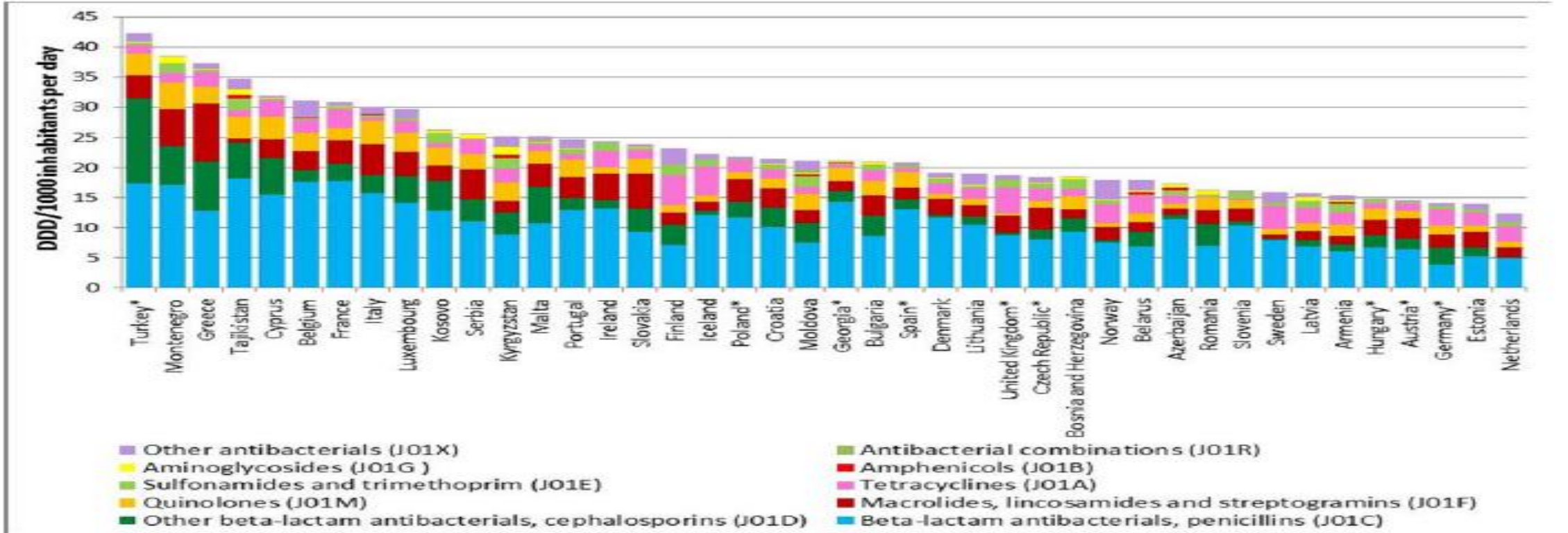
Durum tespiti;

Avrupanın güneyiyle Türkiye verileri uyumlu ve Antibiyotik kullanımı yüksek (Genel Avrupaya göre)

Her gün Türkiye’de 3 milyon kişi tam doz Antibiyotik kullanıyor.

**Tüm Avrupa ülkelerinde en yüksek Antibiyotik direncine sahip
ülkeyiz!**

ÜLKE SIRALAMASI- ANTİBİYOTİK TÜKETİMİ

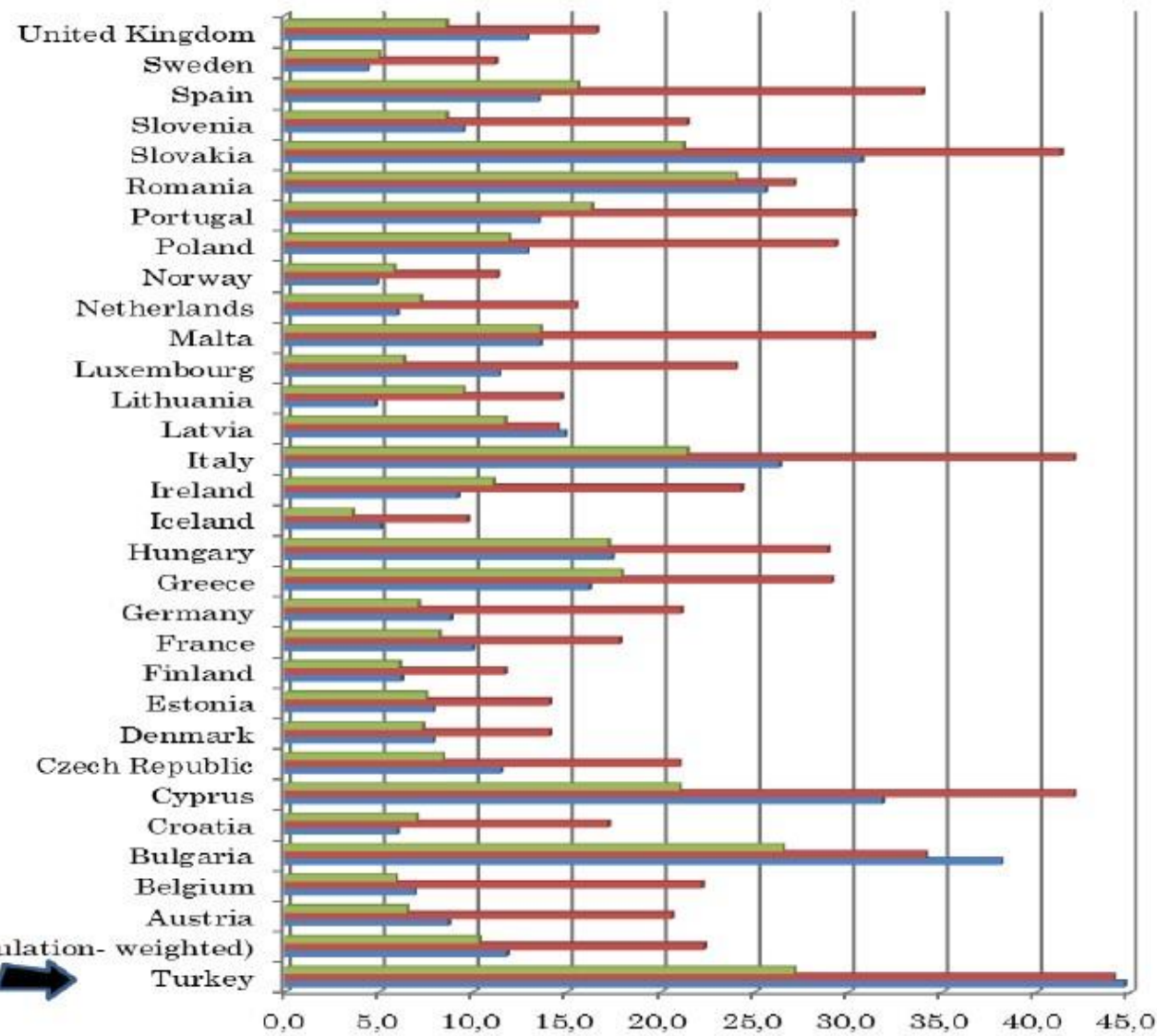
Antibiotic use in eastern Europe: a cross-national database study in coordination with the WHO Regional Office for Europe. Lancet InfectDis. 2014 May;14(5):381-7/Supplementary.

Tanımlanmış günlük doz= Defined Daily Doses

EARS Report 2012

Escherichia coli percentages resistant

EU/EEA mean percentage (population- weighted)

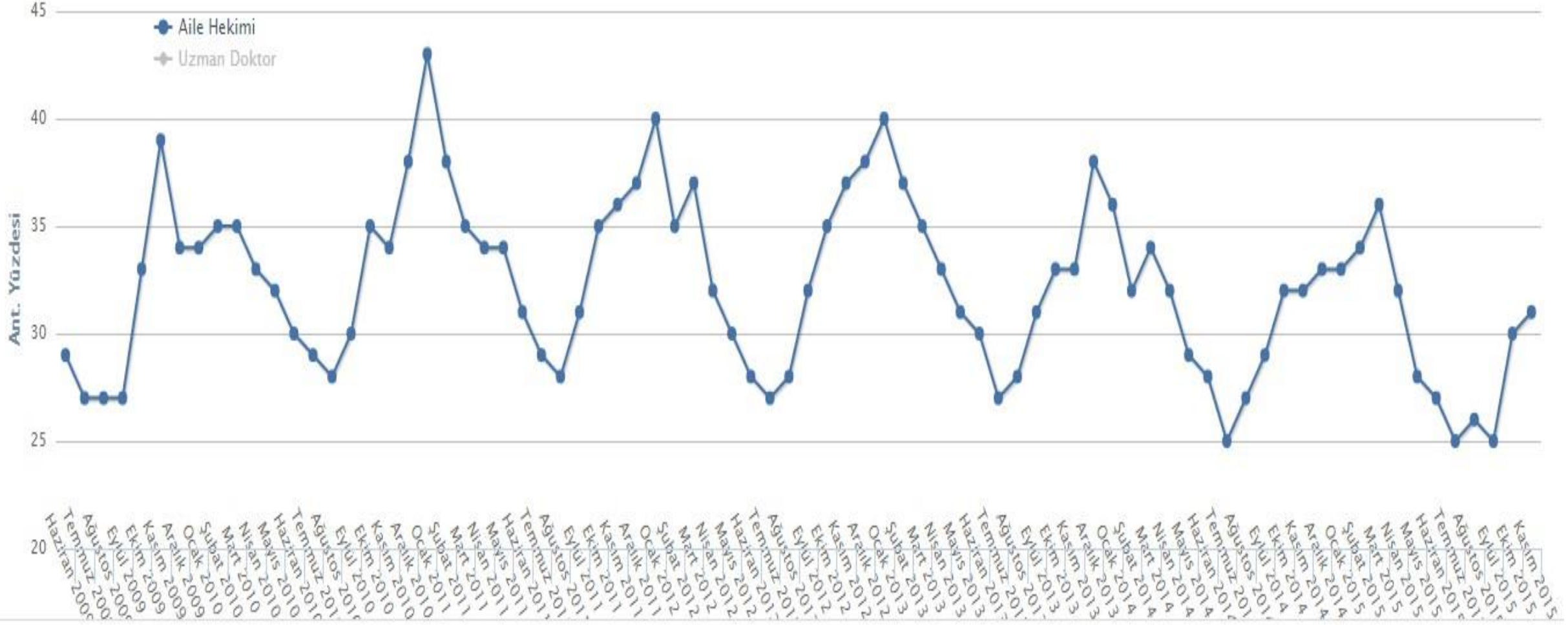
■ Aminoglycosides
■ Fluoroquinolones
■ Third-gen. Cephalosporins

Antibiotic	% Resistance of Turkey	% Resistance of EU/EEA
Third-gen. Cephalosporins	44.7	11.8
Fluoroquinolones	44.1	22.3
Aminoglycosides	27.1	10.3

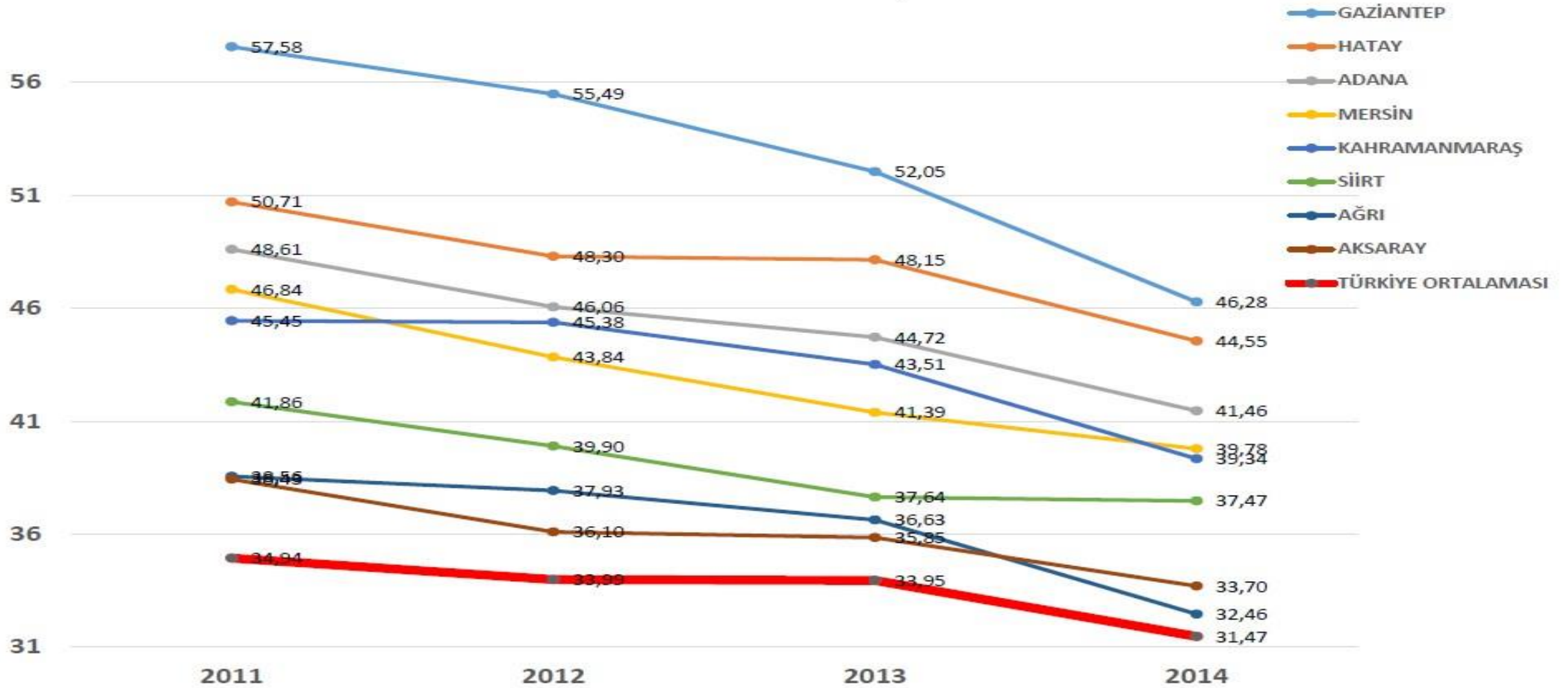
Adopted from EARS 2012 Report

Türkiye Aile ve Uzman Hekimliği Antibiyotik Yüzdesi Çizgi Grafiği

Kaynak : saglik.net

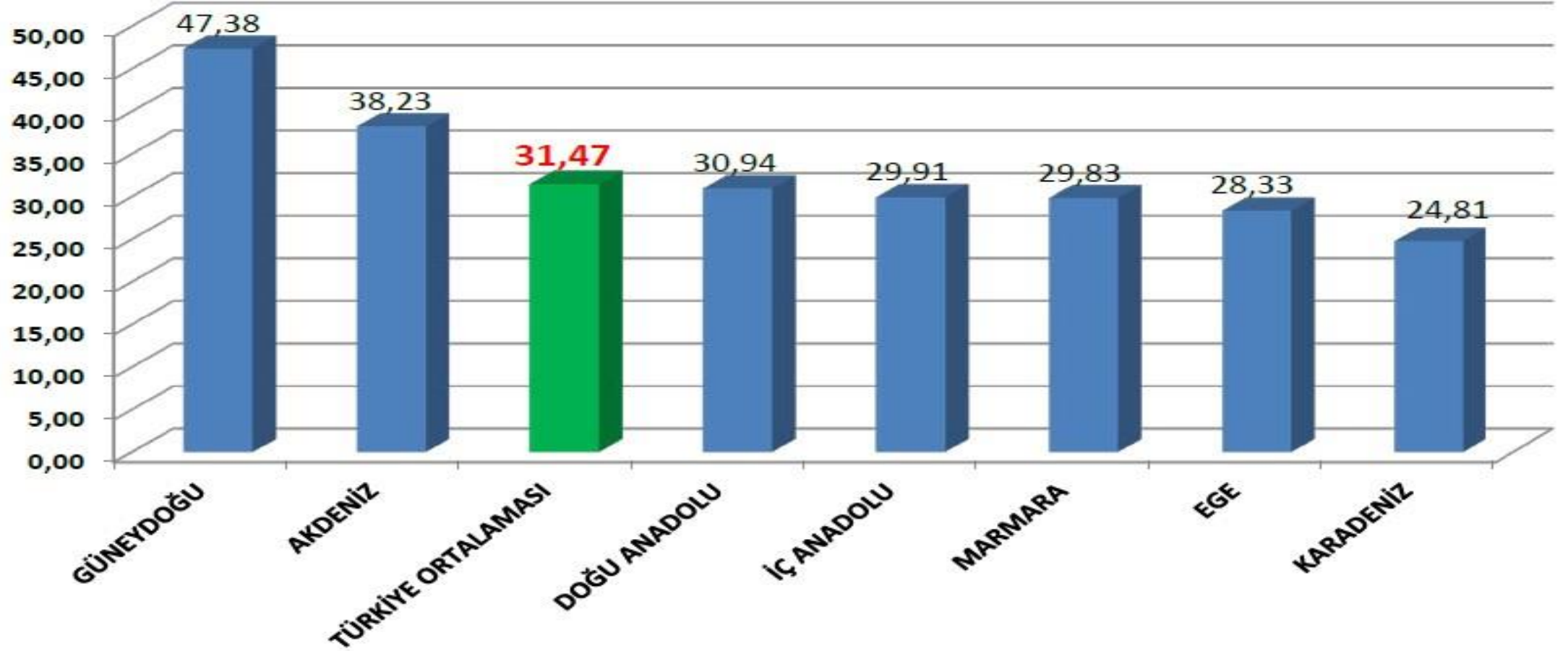

ORTALAMA ÜSTÜNDE SÜREKLİ AZALAN İLLER 2011-2014

TÜRKİYE GENELİ BÖLGELER KARŞILAŞTIRMASI REÇETE BİLGİ SİSTEMİ

2014 “ANTİBİYOTİK BULUNAN REÇETE YÜZDESİ”

Planlanabilecek faaliyetlerden örnekler ;

Aile hekimlerine e-bülten, sms bilgilendirme

Asistan hekim müfredatı

Reçetesiz AB alınamaması

Ana-okulları, ilköğretim eğitim

Kendi dinamikleriyle bir Cerrahi Profilaxi rehberi hazırlanması gerekebilir.

Hayvan sağlığı için kullanılan antibiyotik kullanımında ortak yaklaşım.

REÇETE BİLGİ SİSTEMİ

E-reçetelerin izlenip değerlendirildiği ve hekimlerimize kendi reçeteleri ile ilgili bilgilendirmenin yapılabildiği bir sistemdir.

- 26 Ekim 2010 - AİK'in yaygınlaştırılması amaçlanarak Reçete Değerlendirme Projesi (RDP) adıyla başlatılmıştır.
- 15 Ocak 2013 - Tüm sağlık kurumlarında e-reçete uygulamasına geçilmesiyle tüm reçeteler için izleme, değerlendirme ve geri bildirim yapılabilmektedir.
- Kasım 2013'den itibaren aile hekimlerine aylık bilgilendirme yapılmaktadır.

REÇETE BİLGİ SİSTEMİNİN YAPABİLDİKLERİ

İstatistiki Hesaplamalar

- Hekim dağılımları
- Tanı dağılımları
- İlaç dağılımları
- Ülke, bölge, il, ilçe dağılımları
- Belirli zaman aralıkları....

Reçeteleme indikatörleri

- Reçete başına düşen ilaç sayısı
- Antibiyotik yazılan reçete yüzdesi
- Enjeksiyon yazılan reçete yüzdesi...

Tamamlayıcı ilaç kullanım göstergeleri

- Reçete başına düşen ortalama ilaç maliyeti
- Klinik rehberlerle uyumlu reçete yüzdesi...

HEKİMLER İÇİN YAPILABİLEN ANALİZLER

- ✓ Toplam Protokol Sayısı
- ✓ Tanı ve ilaç olan protokol sayısı
- ✓ Tanı olan ilaç olmayan protokol sayısı
- ✓ Toplam protokol içerisindeki reçete yüzdesi
- ✓ Antibiyotik içeren reçete yüzdesi
- ✓ Analjezik içeren reçete yüzdesi
- ✓ Enjekte edilebilen preparat içeren reçete yüzdesi
- ✓ Tüm reçetelerin toplam maliyeti
- ✓ Reçete başına düşen kalem sayısı
- ✓ Reçete başına düşen kutu sayısı
- ✓ Reçete başına düşen maliyet
- ✓ Belirlenmiş Tanılar için rehberlere uygun kalem yüzdesi
- ✓ Belirlenmiş Tanılar için rehberlere uygun maliyet yüzdesi
- ✓ Belirlenmiş Tanılar için rehberlere uygun antibiyotik kalem yüzdesi
- ✓ Belirlenmiş Tanılar için rehberlere uygun antibiyotik maliyet yüzdesi

DSÖ ATC/DDD METODOLOJİSİNDE TÜKETİM VERİSİ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından desteklenen, yönetilen ve geliştirilen bir metoddur.

İlaç tüketim istatistiklerinin sunumuna ve karşılaştırılmasına olanak vermektedir.

Anatomik Terapötik Kimyasal (ATC) sınıflandırma sisteminde; ilaçlar etkili oldukları organ veya sistemleri ile kimyasal, farmakolojik ve terapötik özelliklerine göre farklı gruplara ayrılırlar.

Tanımlanmış günlük doz (DDD), ATC sisteminde yer alan bir ilacın ana endikasyonu için yetişkinlerde kullanıldığı varsayılan günlük ortalama idame dozudur.

1000 kişi başına bir günde düşen tanımlanmış günlük doz **DDDs/1000kişi/gün (DID)**

DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI:

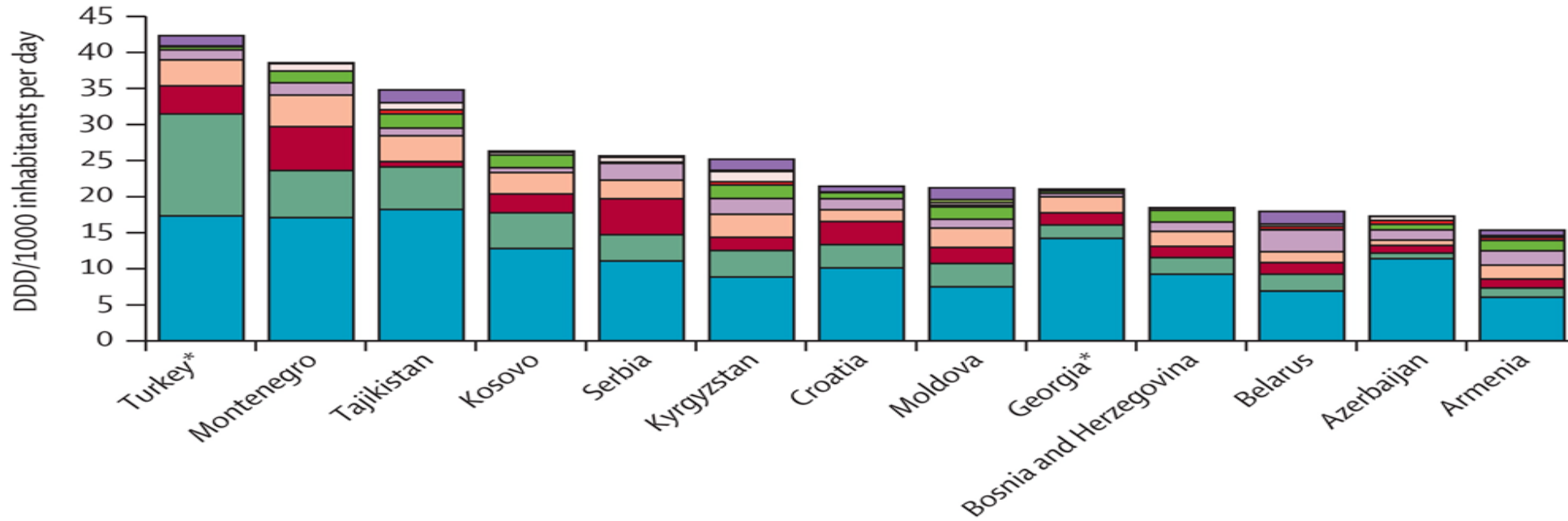
DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ AVRUPA BÖLGE OFİSİ

KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE ÇAPRAZ-ULUSAL VERİ TABANI ÇALIŞMASI-1

DSÖ ve Belçika Antwerp Üniversitesi koordinatörlüğünde;

- Türkiye'nin de içinde olduğu 13 AB üyesi olmayan Ülkenin katıldığı,
- 2011 yılı antibiyotik (Sistemik Antibiyotikler) tüketim verileri kullanılarak, 1000 kişi başına düşen günlük antibiyotik tüketiminin DID biriminden hesaplandığı bir çalışmadır.

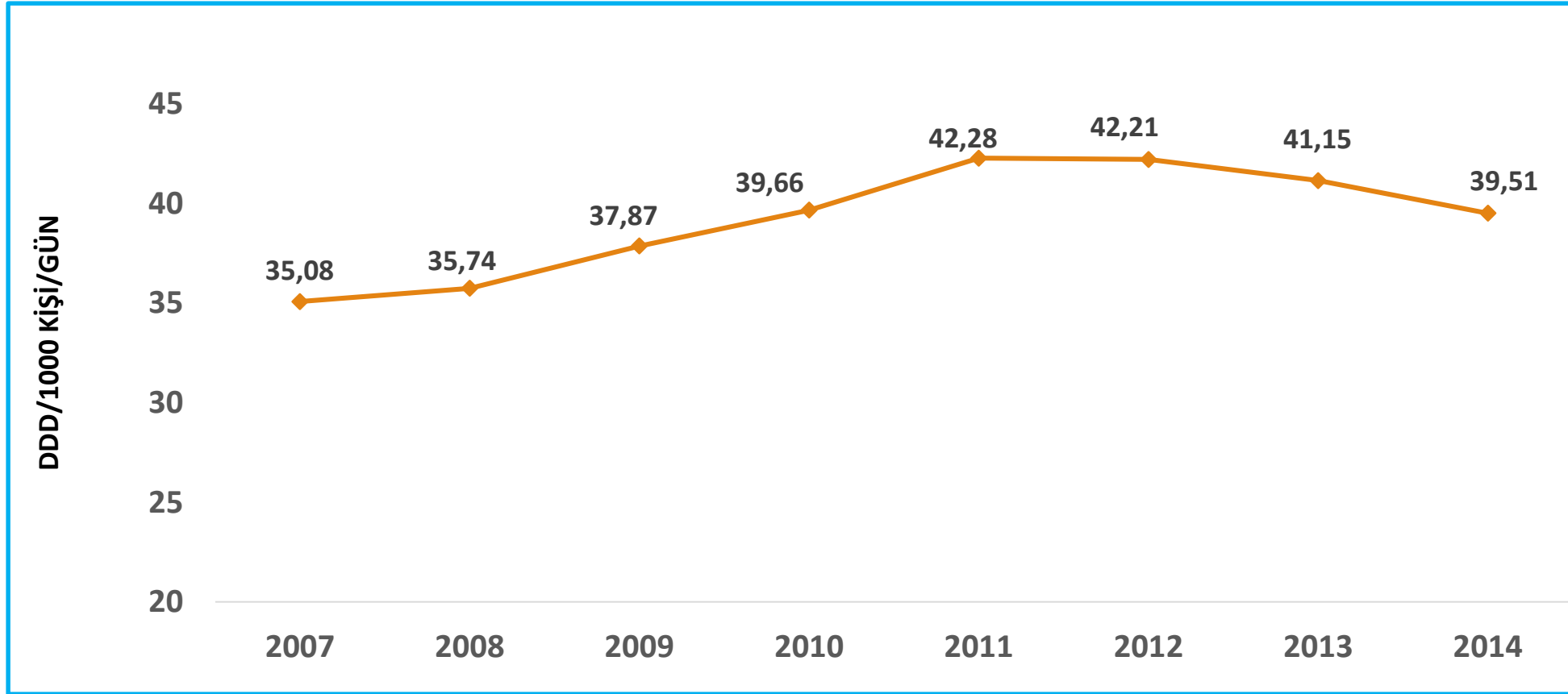
ÇALIŞMAYA KATILAN ÜLKELER SIRALAMASI

- Other antibacterials (J01X)
- Antibacterial combinations (J01R)
- Aminoglycosides (J01G)
- Amphenicols (J01B)
- Sulfonamides and trimethoprim (J01E)

- Tetracyclines (J01A)
- Quinolones (J01M)
- Macrolides, lincosamides, and streptogramins (J01F)
- Other β-lactam antibiotics, cephalosporins (J01D)
- β-lactam antibiotics, penicillins (J01C)

TÜRKİYE J01 GRUBU ANTİBAKTERİYELLERE AİT TÜKETİM TRENDİ 2007-2014

*2013 ve 2014 verileri İTS kutu satış rakamlarına göre hesaplanmıştır.

DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI: DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ AVRUPA BÖLGE OFİSİ KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE ÇAPRAZ-ULUSAL VERİ TABANI ÇALIŞMASI-2

Penisilin kombinasyon grubunda en yüksek kullanım Türkiye’de ve Gürcistan’da (**özellikle Co-Amoksilav**)

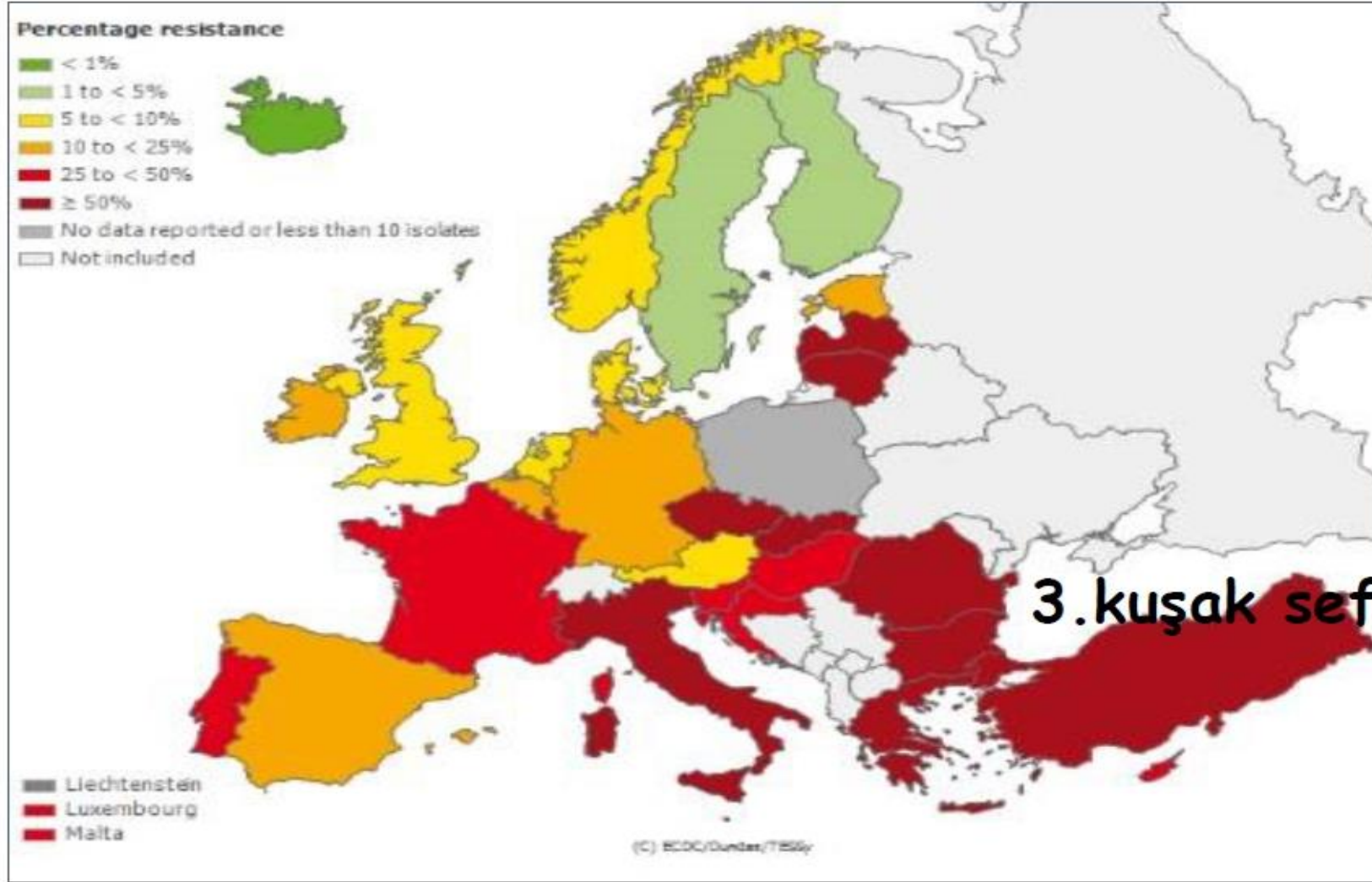
Total Sefalosporinlerde (J01D) en yüksek kullanım Türkiye’de

2.Kuşak Sefalosporinlerin en yüksek kullanımı Türkiye’de (özellikle **cefuroksim**)

Özellikle Makrolidler grubunda en yüksek kullanım Türkiye’de (özellikle **Klaritromisin**)

3.Kuşak Kinolonlardan **levofloksasin** ve **moksifloksasinin** kış aylarında diğer kinolonlara göre daha yüksek oranda tüketimi

İnvazif *Klebsiella pneumoniae* 3. kuşak sefalosporin direnci -2014

3.kuşak sefalosporin R: %52

*Bu haritalar 2014 EARSS-Net Raporundaki haritalar üzerine Türkiye yüzdeleri eklenerek hazırlanmıştır.

Hastaya uygulanan tedavinin başarısı için **doğru teşhis, doğru tedavi** ve **uyunç ilkelerine** uyulması gerekir.

Uyunç ilkelerinden; **doğru bilgilendirme** ve **takip** aşamasında eczacıya önemli görevler düşmektedir (yatan hastalarda hemşirelerde rol almaktadır) .

HASTAYA İLAÇ TEDAVİSİYLE İLGİLİ VERİLMESİ GEREKEN BİLGİLER*

İlaçla ilgili :

- İlaç neden gereklidir ?
- Hangi semptomlar geçer, hangileri geçmez ?
- İlacın etkisi ne zaman başlar, ne kadar sürer ?
- İlaç alınmazsa yada düzensiz alınırsa ne olması beklenir ?

* The Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use:WHO Action Programme on Essential Drugs and International Network for the Rational Use of Drugs.

HASTAYA İLAÇ TEDAVİSİYLE İLGİLİ VERİLMESİ GEREKEN BİLGİLER*

Kullanım talimatları :

- İlaç nasıl alınmalı ?
- İlaç ne zaman alınmalı ?
- Tedavi ne kadar devam etmeli ?
- İlaç nasıl saklanmalı ?

* The Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use:WHO Action Programme on Essential Drugs and International Network for the Rational Use of Drugs.

HASTAYA İLAÇ TEDAVİSİYLE İLGİLİ VERİLMESİ GEREKEN BİLGİLER*

Yan Etkiler :

- Hangi yan etkiler oluşabilir ?
- Hasta bunları nasıl farkedebilir ?
- Bu yan etkiler ne kadar sürer ?
- Ne kadar ciddidir ?
- Bunlar için neler yapılabilir ?
- Tolerans gelişir mi ?

*** The Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use:WHO Action Programme on Essential Drugs and International Network for the Rational Use of Drugs.**

HASTAYA İLAÇ TEDAVİSİYLE İLGİLİ VERİLMESİ GEREKEN BİLGİLER*

Uyarılar

- Kontrendikasyonlar
- Hangi besinlerle/ilaçlarla etkileşebilir ?
- Azami doz nedir ?
- Tedavinin tümünün uygulanması neden gereklidir ?
- Hasta hekime ne zaman (tekrar) gitmeli ?
- Hangi durumlarda daha önce gitmeli ?

* The Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use:WHO Action Programme on Essential Drugs and International Network for the Rational Use of Drugs.

Doğrulama

- Hasta anlatılan herşeyi anladı mı ?
- Hasta anlatılanları doğru şekilde tekrarladı mı ?
- Hastanın başka sorusu var mı ?

- * The Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use:WHO Action Programme on Essential Drugs and International Network for the Rational Use of Drugs.

Jenerik ilaçlar

Jenerik ilaçların, orijinal ilaçlarla aynı farmakolojik etkilere sahip olduğu, dolayısıyla hasta üzerinde aynı tedaviyi sağladığı bilimsel çalışmalarla kanıtlanır.

Jenerik ilaçlar

Hastaların %24'ü

Hekimlerin %66'sı

Eczacıların %62'si Jenerik ilaçların orjinallerinden farklı etkide olduğunu düşünmektedir*!

***Knowledge and attitudes of the pharmacists, prescribers and patients towards generic drug use in Istanbul - Turkey.**

Jenerik ilaçlar

- Birçok AB ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de etkin fiyat tedavi programları gereğince eşdeğer ilaç; yüksek fiyatlı orijinal ürünlerin etkin alternatifi olarak değerlendirilmekte ve yaygın olarak reçetelendirilmektedir.

"Muadil ilaç vermeyiniz..!"

Teşhis 5 :		
Rp	İLAÇLAR	Açıklama
1	KREON 25.000 BU 100 KAP	S: 1 Günde 3 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
2	PANTPAS 40 MG. ENTERİK KAPLI 30 TB.	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
3	CEFTINEX 500 MG 10 TB.	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
4	XEFO RAPID 8 MG 20 FTB	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
Reçete Açıklama		
Muadil ilaç vermeyiniz!		
SAĞLIK BAKANLIĞI MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ FACULTY OF MEDICINE Doktor/İmza/Kaşe		

Sosyal medyada yayınlanan reçetede eczacıya yazılmış bir de not vardı..

05 Aralık 2016

Bakanlığın görüşü..

Sağlık Bakanlığı İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün çeşitli genelgelerinde konu işlenmişti. Bir tanesi şöyle diyordu:

"...Eşdeğer ilaçların eczacı tarafından birbiri yerine ikamesi hem bilimsel yönden hem de hukuki olarak doğrudur. Hekimlerin bunu engellemeye yönelik davranışları ise eğer etik olmayan ilişkilerden kaynaklanmıyorsa bilgisizliktendir. Bilimsel bir veriye dayanmadan bir ilacın etkisiz olduğunu iddia etmek o ilaca karşı yapılmış bir haksız saldırı olup yasalar karşısında suç sayılmaktadır."

SONUÇ & SONUÇLAR

Akılcı ilaç kullanımının uzun soluklu bir süreç olduğu ve halen önemli Akılcı olmayan ilaç kullanımı sorunlarımız bulunduğu göz önüne alındığında ülke olarak alınması gereken oldukça fazla yol bulunduğu söylenebilir.